

Asia: VN/13139/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain ja perhehoitolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

2. Kannatatteko luvussa 3 ehdotettua tavoitetta omaishoidon tuen vähimmäispalkkion korottamisesta?

Kyllä

3. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 2:

Ks. MLL:n lausunto kohdassa "Mitä muuta mahdollisesti haluatte lausua esityksestä".

4. Kannatatteko luvussa 3 ehdotettua tavoitetta perhehoitajan taloudellisen aseman tukemisesta?

Kyllä

5. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 4:

-

6. Kannatatteko omaishoidon tuen palkkion korotuksen kohdistamista omaishoidon tuen vähimmäispalkkion korottamiseen?

-

7. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 6:

-

8. Kannatatteko perhehoitajan korvausoikeuden kohdistamista esityksessä ehdotettuihin tilanteisiin?

-

9. Voitte halutessanne esittää huomioita ja perustella kantanne kohtaan 8:

10. Mitä muuta mahdollisesti haluatte lausua esityksestä:

Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) lausunto

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) ottaa lausunnossaan kantaa omaishoidon tukeen liittyvään säännöshdotukseen. MLL kannattaa omaishoidon tuen vähimmäispalkkion korottamista. MLL kuitenkin pitää korotusta omaishoitajan työn vastuuseen ja merkittävyyteen suhteutettuna liian pienenä. Paitsi, että omaishoito on inhimillisesti katsottuna arvokasta, se myös vahvistaa merkittävästi julkista taloutta, kuten myös hallituksen esitysluonnoksessa todetaan.

MLL viittaa myös Omaishoitajaliiton lausuntoon liittyen valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029 ja korostaa seuraavia seikkoja:

- Tällä hetkellä omaishoidon alimman palkkion vähimmäismäärä ja kriteerit vaihtelevat hyvinvointialueiden välillä. MLL korostaa, että hyvinvointialueiden välillä ei saisi olla merkittäviä poikkeamia omaishoidon tuen vähimmäispalkkiossa. Asia on tärkeä yhdenvertaisuuden kannalta.
- Vaikka alinta palkkiota korotettaisiin lailla, päättävät hyvinvointialueet tuen myöntämisestä edelleen määrärahojensa puitteissa. Hyvinvointialueiden vaikea taloudellinen tilanne saattaa aiheuttaa omaishoidon tuen kriteereiden tiukentumista ja tästä syystä omaishoidon tuen saatavuus voi heikentyä. Tällöin moni tukea tarvitseva jäisi tosiasiallisesti tuen ulkopuolelle. Ongelmaksi voi nousta myös se, että korkeampien palkkioluokkien tukia myönnettäisiin aiempaa vähemmän.
- Jotta voidaan varmistaa, että korotus kohdentuu omaishoitoon asianmukaisesti, omaishoidon tuen toimeenpanoa tulee seurata esimerkiksi sen osalta, mikä on omaishoitajien keskimääräisten palkkioiden kehitys sekä omaishoidon määrärahojen kehitys.
- MLL pitää tärkeänä, että erityisesti lasten omaishoitoa ja sen kehittämiskohteita selvitetään laajasti ja omaishoitoa koskeviin ongelmiin etsitään ratkaisut. Vuonna 2024 alle 18-vuotiaita omaishoidettavia oli 10 894 (lähde: Sotkanet). Alaikäisten omaishoidettavien määrä on noussut viime vuosien aikana.

Useiden viimeaikaisten sosiaaliturvaan kohdistuvien leikkausten tavoitteeksi on ilmoitettu, että niiden tarkoituksena on ohjata kaikki työikäiset kokoaikaiseen ansiotyöhön. Kaikissa perheissä vanhemmalla ei ole mahdollisuutta kokoaikatyöhön, vaan osa-aikatyö saattaa olla ainut vaihtoehto. Näin on esimerkiksi usein niissä perheissä, joissa toinen vanhemmista toimii omaishoitajana yhdelle tai useammalle lapselleen, jolla on pitkäaikainen sairaus tai vamma. Sosiaaliturvaa koskevien leikkausten valmistelussa ei ole riittävästi arvioitu, millaisia tosiasiallisia ja konkreettisia vaikutuksia leikkauksilla on erilaisissa elämäntilanteissa olevien lapsiperheiden asemaan.

Jos omaishoitajana toimiva vanhempi on pakotettu työskentelemään kokoaikaisesti ansiotyössä, hänen kuormituksensa voi kasvaa kohtuuttomaksi ja seurauksena voi olla vakava uupuminen. Tällöin hänen työpanostaan ei saada hyödynnettyä edes osa-aikaisesti. On myös huomattava, että vanhemman työskennellessä kokoaikaisesti lapsi voi tarvita esimerkiksi lyhytaikaisen huolenpidon palvelua koko vanhemman työpäivän ajaksi sen sijaan, että osa-aikatyötä tehtäessä tarve olisi vain muutamalle tunnille.

Helsingissä 18.6.2025

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

Esa Iivonen, vaikuttamistyön johtaja

Kirsi Pollari, erityisasiantuntija

Pollari Kirsi
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry